

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

4 päivänä lokakuuta 2018^{*1}

Ennakkoratkaisupyyntö – Turvapaikka-asioita ja toissijaista suojelua koskeva yhteinen politiikka – Vaatimukset kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi – Direktiivi 2011/95/EU – 3, 4, 10 ja 23 artikla – Kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jotka saman perheen jäsenet ovat tehneet erikseen – Tapauskohtainen arviointi – Perheenjäsenen kohdistuvien uhkien ottaminen huomioon toisen perheenjäsenen tekemän hakemuksen tapauskohtaisen arvioinnin yhteydessä – Suotuisimmat säännökset, jotka jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai antaa ulottaakseen turvapaikan tai toissijaisen suojelun koskemaan kansainvälistä suojelua saavan perheenjäseniä – Vainon syiden arviointi – Azerbaidžanin kansalaisen osallistuminen valituksen tekemiseen maataan vastaan Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa – Yhteiset menettelyvaatimukset – Direktiivi 2013/32/EU – 46 artikla – Oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin – Ex nunc -tutkiminen kaikilta osin – Vainon syyt tai tosiseikat, joista on vaiettu määrittävässä viranomaisessa mutta joihin on vedottu tämän viranomaisen päätöksestä tehdyn muutoksenhaun yhteydessä

Asiassa C-652/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Administrativen sad Sofia-grad (Sofian hallintotuomioistuin, Bulgaria) on esittänyt 5.12.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.12.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova ja

Rauf Emin Ogla Ahmedbekov

vastaan

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Rosas, C. Toader, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: bulgaria.

- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vlácil,
- Kreikan hallitus, asiamiehenään M. Michelogiannaki,
- Unkarin hallitus, asiamiehinään M. Z. Fehér, G. Koós ja M. M. Tátrai,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään R. Fadoju ja C. Crane, avustajanaan D. Blundell, barrister,
- Euroopan komissio, asiamiehinään V. Soloveytchik ja M. Condou-Durande,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.6.2018 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU (EUVL 2011, L 337, s. 9) ja kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/32/EU (EUVL 2013, L 180, s. 60) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova ja hänen poikansa Rauf Emin Oglu Ahmedbekov ja toisaalta Zamestnik-predsdatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite (kansallisen pakolaisviraston apulaisjohtaja, Bulgaria) ja jossa on kyse siitä, että viimeksi mainittu on hylännyt Ahmedbekovan hakemuksen kansainvälisestä suojelusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

- 3 Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus, joka allekirjoitettiin Genevessä 28.7.1951 (Yhdistyneiden kansakuntien sopimuskokoelma, nide 189, s. 150, nro 2545 (1954)), tuli voimaan 22.4.1954, ja sitä on täydennetty ja muutettu New Yorkissa 31.1.1967 tehdyllä pakolaisten oikeusasemaa koskevalla pöytäkirjalla, joka puolestaan tuli voimaan 4.10.1967 (jäljempänä Geneven yleissopimus).
- 4 Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa ilmaisu ”pakolainen” määritellään viittaamalla muun muassa vaaraan joutua vainotuksi.

Unionin oikeus

Direktiivi 2011/95

- 5 Direktiivin 2011/95 oikeusperustana on SEUT 78 artiklan 2 kohdan a ja b alakohta, joissa määrätään seuraavaa:

”[Turvapaikka-asioita sekä toissijaista ja tilapäistä suojelua koskevan yhteisen politiikan, jonka tarkoituksena on antaa asianmukainen asema kaikille kansainvälistä suojelua tarvitseville kolmansien maiden kansalaisille ja varmistaa palauttamiskiellon periaatteen noudattaminen, kehittämiseksi] Euroopan parlamentti ja [Euroopan unionin] neuvosto säätävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen toimenpiteistä, jotka koskevat yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, johon sisältyvät:

- a) koko [Euroopan] unionissa voimassa oleva yhdenmukainen turvapaikka-asema kolmansien maiden kansalaisille;
- b) yhdenmukainen toissijaisen suojelun asema kolmansien maiden kansalaisille, jotka eivät saa turvapaikkaa unionissa mutta jotka tarvitsevat kansainvälistä suojelua.”
- 6 Mainitun direktiivin johdanto-osan 14, 16, 18, 24 ja 36 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(14) Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä kuin tässä direktiivissä vahvistetut vaatimukset kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille, jotka pyytävät kansainvälistä suojelua jostakin jäsenvaltiosta, silloin kun pyynnön katsotaan perustuvan siihen, että kyseessä on joko Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen tai henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua.

--

(16) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan ihmisarvon kunnioitus sekä turvapaikanhakijoiden ja heidän mukanaan tulevien perheenjäsenten oikeus turvapaikkaan ja edistämään Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 ja 35 artiklan soveltamista, ja se olisi näin ollen pantava täytäntöön niiden mukaisesti.

--

(18) Soveltaessaan tätä direktiiviä jäsenvaltioiden olisi otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu lapsen oikeuksista vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi lapsen etua arvioidessaan otettava asiaankuuluvasti huomioon erityisesti perheen yhtenäisyyden periaate, alaikäisen hyvinvointi ja sosiaalinen kehitys, turvallisuusnäkökohdat sekä alaikäisen näkemykset hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

--

(24) On tarpeen ottaa käyttöön yhteiset perusteet, joiden mukaisesti turvapaikanhakijoille myönnetään Geneven yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettu pakolaisasema.

--

(36) Perheenjäsenet joutuvat yleensä pelkästään heillä pakolaiseen olevan suhteen perusteella sellaisen vainon kohteeksi, jonka perusteella voidaan myöntää pakolaisasema.”

7 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

a) ’kansainvälisellä suojelulla’ pakolaisasemaa ja toissijaista suojeluasemaa, sellaisina kuin ne on määritelty e ja g alakohdassa;

--

d) ’pakolaisella’ kolmannen maan kansalaista, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, poliittisten mielipiteiden tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen vuoksi ja joka oleskelee kansalaisuusmaansa ulkopuolella ja on kykenemätön tai sellaisen pelon johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan, ja kansalaisuudetonta henkilöä, joka oleskelee entisen pysyvän asuinmaansa ulkopuolella edellä mainittujen seikkojen tähden ja on kykenemätön tai sanotun pelon vuoksi haluton palaamaan sinne ja jota 12 artikla ei koske;

e) ’pakolaisasemalla’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnustamista pakolaiseksi jäsenvaltiossa;

f) ’henkilöllä, joka voi saada toissijaista suojelua’, kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, jolle ei voida myöntää pakolaisasemaa mutta jonka suhteen on esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että jos hänet palautetaan alkuperämaahansa tai kansalaisuudettoman henkilön ollessa kyseessä entiseen pysyvään asuinmaahansa, hän joutuisi todelliseen vaaraan kärsiä 15 artiklassa määriteltyä vakavaa haittaa, ja jota 17 artiklan 1 ja 2 kohta ei koske ja joka on kykenemätön tai sellaisen vaaran johdosta haluton turvautumaan sanotun maan suojaan;

g) ’toissijaisella suojeluasemalla’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnustamista jäsenvaltiossa henkilöksi, joka voi saada toissijaista suojelua;

h) ’kansainvälistä suojelua koskevalla hakemuksella’ kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön esittämää pyyntöä saada suojelua jostakin jäsenvaltiosta, kun hakijan voidaan katsoa tarkoittavan pakolaisasemaa tai toissijaista suojeluasemaa ja kun hakija ei nimenomaisesti pyydä tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävää muunlaista suojelua, jota voidaan pyytää erikseen;

i) ’hakijalla’ kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, josta ei vielä ole tehty lopullista päätöstä;

j) ’perheenjäsenillä’, jos perhe on muodostettu jo alkuperämaassa, kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen osalta kansainvälistä suojelua saavan samassa jäsenvaltiossa oleskelevia seuraavia perheenjäseniä:

– kansainvälistä suojelua saavan aviopuoliso taikka avopuoliso, jolla on kiinteä suhde hakijaan, jos avopuolisot rinnastetaan aviopuolisoihin asianomaisen jäsenvaltion kolmansien maiden kansalaisia koskevassa lainsäädännössä tai käytännössä,

– ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettujen puolisoitten tai kansainvälistä suojelua saavan alaikäiset lapset, jos nämä ovat naimattomia, riippumatta siitä, ovatko he syntyneet avioliitossa vai avioliiton ulkopuolella tai onko heidät kansallisen lainsäädännön määritelmän mukaisesti adoptoitu,

- isä, äiti tai muu aikuinen, joka on vastuussa kansainvälistä suojelua saavasta henkilöstä joko lain tai asianomaisen jäsenvaltion käytännön mukaan, kun kansainvälistä suojelua saava henkilö on alaikäinen ja naimaton;

k) 'alaikäisellä' alle 18-vuotiasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä;

--”

8 Saman direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa suotuisampia säännöksiä sen määrittämiseksi, kuka määritellään pakolaiseksi tai henkilöksi, jolle voidaan antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivat tämän direktiivin kanssa.”

9 Direktiivin 2011/95 4 artiklan, jonka otsikko on ”Tosiseikkojen ja olosuhteiden arviointi” ja joka kuuluu kyseisen direktiivin II lukuun, jonka otsikko on ”Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten arviointi”, 1–4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot voivat katsoa, että hakija on velvollinen esittämään mahdollisimman pian kaikki kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen perusteiksi tarvittavat seikat. Jäsenvaltio on velvollinen yhteistyössä hakijan kanssa arvioimaan kaikki hakemukseen liittyvät olennaiset seikat.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettut seikat koostuvat hakijan lausumista sekä hakijan saatavissa olevista asiakirjoista, jotka koskevat hänen ikäänsä, taustaansa, myös asiaankuuluvien omaisten taustaa, henkilöllisyyttään, kansalaisuuttaan tai kansalaisuuksiaan, aikaisempaa tai aikaisempia asuinmaitaan ja -paikkojaan, aikaisempia turvapaikkahakemuksia, matkareittiään, matkustusasiakirjojaan sekä kansainvälisen suojelun hakemisen syitä.

3. Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arviointi on suoritettava tapauskohtaisesti, ja se käsittää:

- a) kaikki alkuperämaahan silloin, kun jäsenvaltiot tekevät hakemusta koskevan päätöksen, liittyvät asiaan vaikuttavat tosiseikat, mukaan luettuina alkuperämaan lait ja asetukset ja tapa, jolla niitä sovelletaan;
- b) hakijan esittämät asiaan vaikuttavat lausumat ja asiakirjat, mukaan luettuina tiedot siitä, onko hakija joutunut tai voiko hän joutua vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa;
- c) hakijan asema ja henkilökohtaiset olosuhteet, kuten tausta, sukupuoli ja ikä, jotta voidaan arvioida, onko hakijan henkilökohtaisten olosuhteiden perusteella niitä tekoja, joiden kohteeksi hakija on joutunut tai voisi joutua, pidettävä vainona tai vakavana häntä;

--

4. Se seikka, että hakija on jo joutunut vainotuksi tai kärsimään vakavaa haittaa tai että häntä on suoraan uhattu vainolla tai tällaisella haitalla, on vakava osoitus hakijan perustellusta pelosta joutua vainotuksi tai todellisesta vaarasta joutua kärsimään vakavaa haittaa, jollei ole perusteltua syytä olettaa, ettei tämä vaino tai vakava haitta tule toistumaan.”

- 10 Direktiivin 10 artiklassa, jonka otsikko on ”Vainon syyt” ja joka sisältyy direktiivin III lukuun, jonka otsikko on ”Määrittelemine pakolaiseksi”, säädetään seuraavaa:

”1. Arvioidessaan vainon syitä jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat seikat:

a) rodun [käsite] – –

b) uskonnon [käsite] – –

c) kansallisuuden [käsite] – –

d) jotakin ryhmää pidetään tietyinä yhteiskunnallisena ryhmänä erityisesti, jos:

– ryhmän jäsenet jakavat jonkin luontaisen ominaisuuden tai heillä on yhteinen tausta, jota ei voida muuttaa, tai heille on yhteistä sellainen ominaisuus tai usko, joka on niin keskeinen osa identiteettiä tai omaatuntoa, ettei heitä pitäisi vaatia luopumaan siitä, ja

– ryhmällä on selvästi erottuva identiteetti asianomaisessa maassa, koska ympäröivä yhteiskunta mieltää sen erilaiseksi.

Alkuperämaan oloista riippuen tietty yhteiskunnallinen ryhmä voi olla ryhmä, jonka yhteisenä ominaisuutena on seksuaalinen suuntautuminen. Seksuaaliseen suuntautumiseen ei voida katsoa kuuluvan tekoja, joita jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan pidetään rikollisina. Sukupuoleen liittyvät seikat, sukupuoli-identiteetti mukaan luettuna, on otettava asianmukaisesti huomioon määrittäessä kuulumista tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään tai tällaisen ryhmän piirteitä;

e) poliittisen mielipiteen käsitteeseen kuuluu erityisesti se, että hakijalla on mielipiteitä, ajatuksia tai uskomuksia 6 artiklassa mainituista mahdollisista vainoa harjoittavista toimijoista ja niiden poliitikoista tai menetelmistä, riippumatta siitä, onko hakija toiminut näiden mielipiteiden, ajatusten tai uskomusten mukaisesti.

2. Arvioitaessa sitä, onko hakijan pelko joutua vainotuksi perusteltu, on asiaan vaikuttamatonta, onko hakijalla todellisuudessa niitä rotuun, uskontoon, kansallisuuteen taikka yhteiskunnalliseen tai poliittiseen ryhmään liittyviä piirteitä, jotka ovat johtaneet vainoon, jos vainon harjoittaja liittyy kyseiset piirteet hakijaan.”

- 11 Direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Pakolaisasema jätetään myöntämättä kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, jos:

a) hän kuuluu Geneven yleissopimuksen 1 artiklan D kohdan soveltamisalaan – –;

– –

2. Pakolaisasema jätetään myöntämättä kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, jos on vakavaa aihetta epäillä, että hän on:

a) tehnyt rikoksen rauhaa vastaan, sotarikoksen tai rikoksen ihmisyyttä vastaan, siten kuin nämä rikokset on määritelty asiaankuuluvissa kansainvälisissä sopimuksissa;

- b) tehnyt törkeän muun kuin poliittisen rikoksen turvapaikkamaan ulkopuolella ennen kuin hänet otettiin maahan pakolaisena eli ennen pakolaisaseman myöntämiseen perustuvan oleskeluluvan myöntämishetkeä; erityisen raa'at teot voidaan luokitella törkeiksi muiksi kuin poliittisiksi rikoksiksi, vaikka niillä väitettäisiin olleen poliittiset päämäärät;
- c) syyllistynyt Yhdistyneiden Kansakuntien tarkoituksien ja periaatteiden vastaisiin tekoihin Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan johdanto-osassa sekä 1 ja 2 artiklassa esitetyn mukaisesti.
3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovelletaan henkilöihin, jotka yllyttävät siinä mainittuihin rikoksiin tai tekoihin tai muulla tavoin osallistuvat niiden suorittamiseen.”
- 12 Saman direktiivin 13 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”Jäsenvaltioiden on myönnettävä pakolaisasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka II ja III luvun mukaisesti täyttää pakolaisaseman myöntämisen edellytykset.”
- 13 Direktiivin 2011/95 15 artiklassa, jonka otsikko on ”Vakava haitta” ja joka sisältyy direktiivin V lukuun, jonka otsikko on ”Määrittäminen henkilöksi, joka voi saada toissijaista suojelua”, säädetään seuraavaa:
- ”Vakavalla haitalla tarkoitetaan seuraavia:
- a) kuolemanrangaistus tai teloitus; tai
- b) hakijan alkuperämaassa kokema kidutus tai epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus; tai
- c) siviilihenkilön henkeä tai ruumiillista koskemattomuutta uhkaava vakava ja henkilökohtainen vaara, joka johtuu mielivaltaisesta väkivallasta kansainvälisen tai maan sisäisen aseellisen selkkauksen yhteydessä.”
- 14 Direktiivin 18 artiklassa säädetään seuraavaa:
- ”Jäsenvaltioiden on myönnettävä toissijainen suojeluasema sellaiselle kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka voi saada toissijaista suojelua II ja V luvun mukaisesti.”
- 15 Direktiivin 23 artiklassa, jonka otsikko on ”Perheen yhtenäisyyden säilyttäminen”, säädetään seuraavaa:
- ”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansainvälistä suojelua saavan henkilön perheenjäsenillä, joille henkilökohtaisesti ei voida myöntää tällaista suojelua, on oikeus hakea 24–35 artiklassa tarkoitettuja etuuksia kansallisten menettelyjen mukaisesti, jos tämä on mahdollista perheenjäsenen henkilökohtainen oikeudellinen asema huomioon ottaen.
3. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta, jos perheenjäsen ei saa tai ei saisi kansainvälistä suojelua III ja V luvun nojalla.
4. Poiketen siitä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat jättää myöntämättä mainituissa kohdissa tarkoitettuja etuudet, rajoittaa niitä tai peruuttaa ne kansalliseen turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä.
- –”

Direktiivi 2013/32

16 Direktiivi 2013/32 on annettu SEUT 78 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla. Tässä määräyksessä määrätään säädettäväksi yhteisistä menettelyistä turvapaikkaa tai toissijaista suojelua koskevan yhdenmukaisen aseman myöntämisessä ja peruuttamisessa.

17 Direktiivin johdanto-osan 12 ja 60 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(12) Tämän direktiivin päätarkoituksena on kehittää edelleen vaatimuksia kansainvälisen suojelun myöntämisestä tai poistamista koskevia jäsenvaltioiden menettelyjä varten yhteisen turvapaikkamenettelyn luomiseksi unioniin.

--

(60) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan ihmisarvon täysimääräinen kunnioittaminen ja edistämään perusoikeuskirjan 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24 ja 47 artiklan soveltamista, ja direktiivi on pantava täytäntöön niiden mukaisesti.”

18 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on perustaa yhteiset menettelyt direktiivin [2011/95] mukaista kansainvälisen suojelun myöntämisestä tai poistamista varten.”

19 Saman direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

c) ’hakijalla’ kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, josta ei ole vielä tehty lainvoimaista päätöstä;

--

f) ’määrittävällä viranomaisella’ jäsenvaltion mitä tahansa lainkäyttöelimiin verrattavaa tai hallinnollista elintä, joka vastaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkinnasta ja jolla on toimivalta tehdä niistä ensimmäinen päätös;

g) ’pakolaisella’ kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka täyttää direktiivin [2011/95] 2 artiklan d alakohdan edellytykset;

--

l) ’alaikäisellä’ alle 18-vuotiasta kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä;

--”

20 Direktiivin 2013/32 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella oikeustoimikelpoisella aikuisella on oikeus tehdä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus omasta puolestaan.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hakija voi tehdä hakemuksen hänestä riippuvaisten henkilöiden puolesta. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijasta riippuvainen aikuinen henkilö hyväksyy sen, että hakemus jätetään hänen puolestaan; jos näin ei ole, hänellä on oltava mahdollisuus tehdä hakemus omasta puolestaan.

Hyväksymistä on tiedusteltava hakemusta jätettäessä tai viimeistään hakijasta riippuvaisen aikuisen henkilön henkilökohtaisessa puhuttelussa. Ennen kuin hyväksymistä tiedustellaan, kullekin hakijasta riippuvaisista aikuisista on yksityisesti tiedotettava hänen puolestaan jätettävään hakemukseen liittyvistä menettelyllisistä seurauksista ja hänen oikeudestaan tehdä erillinen kansainvälistä suojelua koskeva hakemus.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alaikäisellä on oikeus tehdä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus joko omasta puolestaan, jos hän on oikeustoimikelpoinen menettelyissä asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, tai vanhempiensa tai muiden aikuisten perheenjäsenten välityksellä taikka hänestä asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön tai käytännön mukaan vastuussa olevan aikuisen välityksellä tai edustajan välityksellä.

--”

21 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Hakijoiden on annettava jäädä jäsenvaltioon yksinomaan menettelyä varten, kunnes määrittävä viranomais on tehnyt päätöksensä III luvussa säädettyjen ensimmäiseen päätökseen liittyvien menettelyjen mukaisesti. Tämä oikeus jäädä alueelle ei oikeuta oleskelulupaan.”

22 Direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Määrittävän viranomaisen on kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia tutkiessaan määritettävä ensin, voidaanko hakijoita pitää pakolaisina, ja jos näin ei ole, määritettävä sen jälkeen, voidaanko hakijoita pitää henkilöinä, jotka voivat saada toissijaista suojelua.”

23 Saman direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on veloitettava hakijat tekemään toimivaltaisten viranomaisten kanssa yhteistyötä henkilöllisyytensä ja muiden direktiivin [2011/95] 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seikkojen toteamiseksi. --”

24 Direktiivin 2013/32 31 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot käsittelevät kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset II luvun peruseriaatteiden ja takeiden mukaisessa tutkintamenettelyssä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tutkintamenettely saadaan päätökseen mahdollisimman pian, tämän kuitenkaan rajoittamatta asianmukaista ja perusteellista tutkintaa.

--”

25 Direktiivin 33 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset --, jos:

--

e) hakijasta riippuvainen henkilö jättää hakemuksen sen jälkeen, kun hän on 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksynyt sen, että hänen tapauksensa käsitellään osana hänen puolestaan jätettyä hakemusta, eikä hakijasta riippuvaisen henkilön tilanteeseen liity mitään seikkoja, jotka muodostaisivat perusteen erilliselle hakemukselle.”

26 Direktiivin 40 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos jäsenvaltiossa kansainvälistä suojelua hakenut henkilö antaa lisäselvityksiä tai tekee myöhemmän hakemuksen samassa jäsenvaltiossa, tämän jäsenvaltion on tutkittava nämä lisäselvitykset tai myöhemmän hakemuksen aineisto edellisen hakemuksen tutkinnan tai hakemuksen perusteella annettua päätöstä koskevan uudelleentarkastelun tai muutoksenhaun yhteydessä edellyttäen, että toimivaltaiset viranomaiset voivat tällöin ottaa huomioon kaikki lisäselvityksiin tai myöhempään hakemukseen liittyvät tosiseikat ja harkita niitä.

--”

27 Saman direktiivin 46 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijoilla on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimessa muutoksen hakemiseksi:

a) päätökseen, joka koskee heidän tekemäänsä kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta, mukaan lukien:

- i) päätös hakemuksen katsomisesta perusteettomaksi pakolaisaseman ja/tai toissijaisen suojeluaseman suhteen;
- ii) päätös hakemuksen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta 33 artiklan 2 kohdan perusteella;

--

3. Edellä olevan 1 kohdan noudattamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että tehokkaat oikeussuojakeinot sisältävät sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen ex nunc -tutkimisen kaikilta osin, mukaan lukien tarvittaessa kansainvälisen suojelun tarpeen tutkiminen direktiivin [2011/95] mukaisesti, ainakin muutoshakumenettelyissä ensimmäisessä oikeusasteessa.

--”

Direktiivi 2013/33/EU

28 Kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/33/EU (EUVL 2013, L 180, s. 96) johdanto-osan 9, 11 ja 35 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(9) Jäsenvaltioiden olisi tätä direktiiviä soveltaessaan pyrittävä noudattamaan täysimääräisesti lapsen etua ja perheen yhtenäisyyden suojaamista koskevia periaatteita [perusoikeuskirjan], vuonna 1989 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen mukaisesti.

--

(11) Olisi säädettävä hakijoiden vastaanottoa koskevista vaatimuksista, jotka varmistavat heille kohtuullisen elintason ja tasavertaiset elinolosuhteet kaikissa jäsenvaltioissa.

--

(35) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan erityisesti [perusoikeuskirjassa] tunnustettuja periaatteita. Tämän direktiivin tarkoituksena on ennen kaikkea varmistaa, että ihmisarvoa kunnioitetaan täysimääräisesti ja että perusoikeuskirjan 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ja 47 artiklan soveltamista edistetään, ja direktiivi on pantava täytäntöön tämän mukaisesti.”

29 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hakijalle annetaan kolmen päivän kuluessa siitä, kun kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on tehty, henkilökohtainen asiakirja, jossa todetaan hänen asemansa hakijana tai todistetaan, että hänellä on lupa jäädä jäsenvaltion alueelle siksi ajaksi, kun hänen hakemustaan käsitellään.

--”

30 Direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltion on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet perheen yhtenäisyyden säilyttämiseksi mahdollisimman hyvin alueellaan, jos kyseinen jäsenvaltio on huolehtinut hakijoiden majoituksesta. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan hakijan suostumuksella.”

Bulgarian oikeus

31 Bulgariassa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkinnasta säädetään turvapaikka- ja pakolaislaissa (Zakon za ubezhishteto i bezhantsite, jäljempänä ZUB).

32 ZUB:n 8 ja 9 §:ään on otettu asiasisällöltään ne kansainvälisen suojelun myöntämisedellytykset, joista säädetään direktiivissä 2011/95.

33 ZUB:n 8 §:n 9 momentissa säädetään seuraavaa:

”Pakolaisina pidetään -- sellaisen ulkomaalaisen perheenjäseniä, jolle on myönnetty pakolaisasema, mikäli tämä sopii yhteen heidän henkilökohtaisen asemansa kanssa eikä kyse ole 12 §:n 1 momentissa tarkoitetuista olosuhteista.”

34 ZUB:n 12 §:n 1 ja 2 momentissa luetellaan olosuhteet, jotka ovat esteenä kansainvälisen suojelun myöntämiselle, ja niiden joukossa on uhka kansalliselle turvallisuudelle.

35 Hallintomenettelylain (Administrativnoprotsesualen kodeks) 32 §:ssä, jonka otsikko on ”Yhdistetyt menettelyt”, säädetään seuraavaa:

”Menettelyissä, joissa osapuolten oikeudet ja velvollisuudet johtuvat yhtenäisestä tosiasiallisesta tilanteesta ja joissa yksi ja sama hallintoviranomainen on toimivaltainen, on mahdollista panna vireille ja toteuttaa yksi ainoa menettely, joka koskee useita osapuolia.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

36 Nigyar Ahmedbekova, joka on syntynyt 12.5.1975, ja hänen poikansa Rauf Emin Ogla Ahmedbekov, joka on syntynyt 5.10.2007, ovat Azerbaidžanin kansalaisia.

- 37 Emin Ahmedbekov (jäljempänä Ahmedbekov), joka on Ahmedbekovan aviopuoliso ja Rauf Emin Ogla Ahmedbekovin isä, teki 19.11.2014 kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen kansalliselle pakolaisvirastolle (Darzhavna agentsia za bezhantsite, Bulgaria) (jäljempänä DAB), jonka apulaisjohtaja hylkäsi hakemuksen 12.5.2015 päivätyllä päätöksellä. Ahmedbekov haki päätökseen muutosta Administrativen sad Sofia-gradilta (Sofian hallintotuomioistuin, Bulgaria), joka hylkäsi muutoksenhaun 2.11.2015. Hän teki lisäksi Varhoven administrativen sadiin (ylin hallintotuomioistuin, Bulgaria) kassaatiovalituksen, joka – kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vastauksesta unionin tuomioistuimen selvennyspyyntöön ilmenee – hylättiin 25.1.2017.
- 38 Ahmedbekova teki 25.11.2014 DAB:lle kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen omasta puolestaan ja poikansa puolesta. DAB:n apulaisjohtaja hylkäsi hakemuksen 12.5.2015 päivätyllä päätöksellä sillä perusteella, että ZUB:n 8 ja 9 §:ssä säädetyt kansainvälisen suojelun myöntämisedellytykset eivät täyttyneet.
- 39 Ahmedbekova nosti päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Administrativen sad Sofia-gradissa.
- 40 Kanteessaan hän vetoaa sekä vainoon, jota hän väittää Azerbaidžanin viranomaisten kohdistavan hänen aviopuolisoonsa, että henkilökohtaisiin olosuhteisiinsa.
- 41 Tämän viimeksi mainitun seikan osalta Ahmedbekova väittää olevansa vaarassa joutua vainotuksi poliittisten mielipiteidensä takia ja viittaa myös sukupuolista häirintää koskeviin ongelmiin työpaikallaan Azerbaidžanissa. Ahmedbekova katsoo, että hänen vaaransa joutua vainotuksi poliittisten mielipiteidensä takia ilmenee muun muassa siinä, että hän osallistuu valitusten tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen Azerbaidžania vastaan, samoin kuin siinä, että hän osallistuu sellaisten henkilöiden puolustamiseen, joita Azerbaidžanin viranomaiset ovat jo vainonneet, koska he toimivat perusoikeuksien puolustamisen alalla. Hän väittää toimivansa myös audiovisuaalisessa mediassa nimeltä ”Azerbaydzhanski chas”, jonka toteuttamassa kampanjassa vastustetaan Azerbaidžanissa vallassa olevaa hallintoa.
- 42 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti, miten saman perheen jäsenten erikseen tekemät kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset on käsiteltävä. Se miettii myös sitä, onko se, että kansainvälisen suojelun hakija on osallistunut valituksen tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen alkuperämaataan vastaan, merkityksellinen seikka ratkaistaessa, onko kansainvälistä suojelua myönnettävä.
- 43 Tässä tilanteessa Administrativen sad Sofia-grad on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Seuraako [SEUT] 78 artiklan 1 kohdasta ja 2 kohdan a, d ja f alakohdasta sekä [direktiivin 2013/32] johdanto-osan 12 perustelukappaleesta ja 1 artiklasta, että tämän direktiivin 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettu peruste katsoa kansainvälistä suojelua koskevalta hakemukselta puuttuvan tutkittavaksi ottamisen edellytykset on oikeussääntö, jolla on välitön oikeusvaikutus ja jota jäsenvaltiot eivät saa jättää soveltamatta esimerkiksi soveltamalla edullisempia kansallisia oikeussääntöjä siten, että arvioitaessa kansainvälistä suojelua koskevaa ensimmäistä hakemusta on direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti ensin määritettävä, voidaanko hakijaa pitää pakolaisena, ja sen jälkeen on määritettävä, voidaanko hakijaa pitää henkilönä, joka voi saada toissijaista suojelua?
- 2) Seuraako [direktiivin 2013/32] 33 artiklan 2 kohdan e alakohdasta luettuna yhdessä tämän direktiivin 7 artiklan 3 kohdan ja 2 artiklan a, c ja g alakohdan sekä johdanto-osan 60 perustelukappaleen kanssa, että pääasian olosuhteissa jommankumman vanhemman tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus aikuisen seurassa matkustavan alaikäisen puolesta on

jätettävä tutkimatta, jos hakemusta perustellaan sillä, että lapsi on sellaisen henkilön perheenjäsen, joka on hakenut kansainvälistä suojelua sillä perusteella, että hän on [Geneven yleissopimuksen] 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen?

- 3) Seuraako [direktiivin 2013/32] 33 artiklan 2 kohdan e alakohdasta luettuna yhdessä tämän direktiivin 7 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan a, c ja g alakohdan sekä johdanto-osan 60 perustelukappaleen kanssa, että pääasian olosuhteissa täysi-ikäisen puolesta tehty kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on jätettävä tutkimatta, jos hakemusta perustellaan toimivaltaisessa hallintoviranomaisessa käytävissä menettelyissä ainoastaan sillä, että hakija on sellaisen henkilön perheenjäsen, joka on hakenut kansainvälistä suojelua sillä perusteella, että hän on Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen, kun hakijalla ei hakemusta tehtäessä ole oikeutta käydä ansiotyössä?
- 4) Onko [direktiivin 2011/95] 4 artiklan 4 kohdan mukaan, luettuna yhdessä tämän direktiivin johdanto-osan 36 perustelukappaleen kanssa, välttämätöntä, että sen arviointi, onko olemassa perusteltu pelko joutua vainotuksi tai todellinen vaara joutua kärsimään vakavaa haittaa, perustuu ainoastaan hakijaa koskeviin tosiseikkoihin ja olosuhteisiin?
- 5) Voidaanko [direktiivin 2011/95] 4 artiklan mukaan, luettuna yhdessä tämän direktiivin johdanto-osan 36 perustelukappaleen ja [direktiivin 2013/32] 31 artiklan 1 kohdan kanssa, sallia jäsenvaltion kansallinen oikeuskäytäntö, jossa
 - a) veloitetaan toimivaltainen viranomainen arvioimaan saman perheen jäsenten kansainvälistä suojaa koskevat hakemukset yhteisessä menettelyssä, jos näitä hakemuksia perustellaan samoilla tosiseikoilla esittäen konkreettisesti väite, jonka mukaan ainoastaan yksi perheenjäsen on pakolainen
 - b) veloitetaan toimivaltainen viranomainen lykkäämään menettelyä, jonka kohteena ovat niiden perheenjäsenten tekemät kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset, jotka eivät henkilökohtaisesti täytä tällaisen suojelun edellytyksiä, kunnes on saatettu päätökseen menettely, jonka kohteena on perheenjäsenen hakemus, joka on tehty sillä perusteella, että asianomainen on Geneven yleissopimuksen 1 artiklan A kohdassa tarkoitettu pakolainen?

Voidaanko tämä oikeuskäytäntö sallia myös niiden näkökohtien perusteella, jotka liittyvät lapsen etuun, perheen yhtenäisyyden säilyttämiseen ja yksityis- ja perhe-elämää koskevan oikeuden kunnioittamiseen sekä oikeuteen jäädä jäsenvaltioon hakemuksen arviointiin asti, ottaen huomioon [perusoikeuskirjan] 7, 18 ja 47 artikla, [direktiivin 2013/32] johdanto-osan 12 ja 60 perustelukappale sekä 9 artikla, [direktiivin 2011/95] johdanto-osan 16, 18 ja 36 perustelukappale sekä 23 artikla sekä [direktiivin 2013/33] johdanto-osan 9, 11 ja 35 perustelukappale sekä 6 ja 12 artikla?

- 6) Seuraako [direktiivin 2011/95] johdanto-osan 16, 18 ja 36 perustelukappaleesta sekä 3 artiklasta luettuna yhdessä tämän direktiivin johdanto-osan 24 perustelukappaleen ja 2 artiklan d ja j alakohdan, 13 artiklan ja 23 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa, että voidaan sallia pääasiassa käsiteltävänä olevan [ZUB:n] 8 §:n 9 momentin kaltainen kansallinen oikeussääntö, jonka perusteella myös sellaisen ulkomaalaisen perheenjäseniä, jolle on myönnetty pakolaisasema, pidetään pakolaisina, mikäli tämä sopii yhteen heidän henkilökohtaisen asemansa kanssa eikä ole kansallisessa oikeudessa säädettyjä perusteita kieltäytyä myöntämästä pakolaisasemaa?
- 7) Seuraako vainon syytä koskevasta [direktiivin 2011/95] 10 artiklasta, että asianomaisen alkuperämaahan kohdistuvan valituksen tekeminen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen on peruste katsoa asianomaisen kuuluvan tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään tämän direktiivin 10 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti tai että valituksen tekemistä on pidettävä poliittisena mielipiteenä direktiivin 10 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti?

- 8) Seuraako [direktiivin 2013/32] 46 artiklan 3 kohdasta, että kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus arvioida sisällöllisesti kansainvälistä suojelua koskevat uudet perusteet, jotka esitetään tuomioistuinmenettelyn aikana mutta joita ei mainita kansainvälisen suojelun epäämispäätöksestä nostetussa kanteessa?
- 9) Seuraako [direktiivin 2013/32] 46 artiklan 3 kohdasta, että kansallisella tuomioistuimella on velvollisuus arvioida kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkittavaksi ottaminen tämän direktiivin 33 artiklan 2 kohdan e alakohdan perusteella kansainvälisen suojelun epäämispäätöksen riitauttamista koskevassa tuomioistuinmenettelyssä, mikäli riitautetussa päätöksessä hakemusta arvioitiin direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti ensin siltä osin, voidaanko hakijaa pitää pakolaisena, ja sen jälkeen siltä osin, voidaanko häntä pitää henkilönä, joka voi saada toissijaista suojelua?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Neljäs kysymys

- 44 Neljäs kysymys, joka on tutkittava ensiksi, koskee sitä, onko kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arvioinnin perustuttava ”ainoastaan hakijaa koskeviin tosiseikkoihin ja olosuhteisiin”.
- 45 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, tämä kysymys esitetään, koska Ahmedbekova vetoaa erityisesti siihen, että hänen aviopuolisoonsa kohdistuu vainotuksi joutumisen ja vakavan haitan kärsimisen uhkia.
- 46 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee näin ollen neljännellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2011/95 4 artiklaa tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtaisen arvioinnin yhteydessä on otettava huomioon hakijan perheenjäsenen kohdistuvat vainotuksi joutumisen ja vakavan haitan kärsimisen uhat.
- 47 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on aluksi palautettava mieleen, että direktiivin 2011/95 13 ja 18 artiklasta, luettuina yhdessä direktiivin 2 artiklan d ja f alakohtaan sisältyvien, ilmaisujen ”pakolainen” ja ”henkilö, joka voi saada toissijaista suojelua” määritelmien kanssa, ilmenee, että direktiivissä tarkoitettua kansainvälistä suojelua on lähtökohtaisesti myönnettävä kullekin kolmannen maan kansalaiselle ja kansalaisuudettomalle henkilölle, jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, poliittisten mielipiteidensä tai tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisensa vuoksi tai joka on todellisessa vaarassa kärsiä direktiivin 15 artiklassa tarkoitettua vakavaa haittaa.
- 48 Direktiivissä 2011/95 ei säädetä pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman myöntämisestä muille kuin edellisessä kohdassa mainituille kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille. Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kunkin päätöksen pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman myöntämisestä on perustuttava tapauskohtaiseen arviointiin (tuomio 25.1.2018, F, C-473/16, EU:C:2018:36, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), jonka tarkoituksena on selvittää, täytyvätkö tällaisen aseman myöntämisedellytykset, kun hakijan henkilökohtaiset olosuhteet otetaan huomioon (tuomio 5.9.2012, Y ja Z, C-71/11 ja C-99/11, EU:C:2012:518, 68 kohta).
- 49 Unionin lainsäätäjän perustamasta turvapaikkaa tai toissijaista suojelua koskevan yhdenmukaisen aseman myöntämisenjärjestelmästä siis ilmenee, että direktiivin 2011/95 4 artiklassa edellytetyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen arvioinnin tarkoituksena on selvittää, onko hakijalla – tai mahdollisesti henkilöllä, jonka puolesta hän tekee hakemuksen – perusteltua aihetta pelätä joutuvansa henkilökohtaisesti vainotuksi tai onko hän henkilökohtaisesti todellisessa vaarassa kärsiä vakavaa haittaa.

- 50 Vaikka edellä esitetystä seuraa, että kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta ei voida hyväksyä sellaisenaan sillä perusteella, että hakijan perheenjäsenellä on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi tai että hän on todellisessa vaarassa kärsiä vakavaa haittaa, huomioon on sitä vastoin otettava, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa, tällaiset hakijan perheenjäsenen kohdistuvat uhat sen selvittämiseksi, altistuuko hakija itse sen perhesiteensä takia, joka hänellä on kyseiseen uhattuun henkilöön, vainotuksi joutumisen tai vakavan haitan kärsimisen uhkille. Tältä osin on todettava, kuten direktiivin 2011/95 johdanto-osan 36 perustelukappaleessa korostetaan, että uhatun henkilön perheenjäsenet ovat yleensä vaarassa itsekkin joutua haavoittuvaan asemaan.
- 51 Neljänteen kysymykseen on siis vastattava, että direktiivin 2011/95 4 artiklaa on tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtaisen arvioinnin yhteydessä on otettava huomioon hakijan perheenjäsenen kohdistuvat vainotuksi joutumisen ja vakavan haitan kärsimisen uhat sen selvittämiseksi, altistuuko hakija itse tällaisille uhkille sen perhesiteensä takia, joka hänellä on kyseiseen uhattuun henkilöön.

Viides kysymys

- 52 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee viidennellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivejä 2011/95 ja 2013/32, luettuina yhdessä perusoikeuskirjan 7, 18 ja 47 artiklan kanssa ja ottaen huomioon lapsen etu, tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että saman perheen jäsenten erikseen tekemät kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset käsitellään yhteisessä menettelyssä, tai sille, että näistä hakemuksista yhden arviointia lykätään, kunnes kyseisistä hakemuksista jonkin toisen käsittelyä koskeva menettely on saatettu päätökseen.
- 53 Direktiivin 2013/32 7 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella oikeustoimikelpoisella aikuisella on oltava oikeus tehdä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus omasta puolestaan. Tätä säännöstä sovellettaessa ilmaisu ”aikuinen” on mainitun direktiivin 2 artiklan 1 alakohtaan sisältyvän käsitteen ”alaikäinen” määritelmän kannalta ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan 18 vuotta täyttäneitä kolmansien maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä.
- 54 Alaikäisten osalta direktiivin 2013/32 7 artiklan 3 kohdassa säädetään, että näillä on oltava oikeus tehdä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus omasta puolestaan niissä jäsenvaltioissa, joissa alaikäisille myönnetään oikeustoimikelpoisuus menettelyissä, ja että heillä on oltava kaikissa jäsenvaltioissa, joita mainittu direktiivi sitoo, oikeus tehdä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus vanhemman tai muun aikuisen perheenjäsenen kaltaisen aikuisen edustajan välityksellä.
- 55 Näistä säännöksistä ilmenee, että unionin säännöstö ei ole esteenä sille, että perheen useat jäsenet, kuten nyt käsiteltävässä asiassa Ahmedbekova ja Ahmedbekov, tekevät kukin kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, eikä myöskään sille, että toinen heistä tekee hakemuksensa myös perheen alaikäisen jäsenen – kuten Rauf Emin Oğla Ahmedbekovin – puolesta.
- 56 Direktiiveissä 2011/95 ja 2013/32 ei täsmennetä, miten mahdollinen liitännäisyys tällaisten kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten, jotka voivat osittain koskea identtisiä tosiseikkoja tai olosuhteita, välillä on otettava huomioon. Erityisten säännösten puuttuessa jäsenvaltioilla on tältä osin liikkumavaraa.
- 57 On kuitenkin muistutettava ensinnäkin, että direktiivin 2011/95 4 artiklan 3 kohdassa edellytetään kunkin hakemuksen tapauskohtaista arviointia, toiseksi, että mainitun direktiivin 23 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että perheen yhtenäisyys voidaan säilyttää, ja kolmanneksi, että direktiivin 2013/32 31 artiklan 2 kohdassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että määrittävä viranomainen toteuttaa ja saattaa päätökseen mahdollisimman pian asianmukaisen ja perusteellisen tutkinnan.

- 58 Kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tapauskohtaisen arvioinnin ja perusteellisen tutkinnan vaatimuksista seuraa, että tällaiset saman perheen jäsenten erikseen tekemät hakemukset on siitä huolimatta, että niihin voidaan soveltaa kaiken mahdollisen liitännäisyyden huomioon ottamiseen tarkoitettuja toimenpiteitä, käsiteltävä siten, että kunkin asianomaisen henkilön tilanne tutkitaan. Niinpä nämä hakemukset eivät voi olla yhteisen arvioinnin kohteena.
- 59 Siltä osin kuin on erityisesti kyse siitä, onko saman perheen jäsenten erikseen tekemien kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten tutkintamenettelyjä vietävä eteenpäin samanaikaisesti vai voiko määrittävä viranomaisen päinvastoin keskeyttää hakemuksen arvioinnin, kunnes näistä hakemuksista jonkin toisen tutkintamenettely on saatettu päätökseen, on katsottava yhtäältä, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa yksi perheenjäsenistä vetoaa erityisesti uhkiin, joita hän väittää kohdistuvan toiseen perheenjäseneseen, voi olla asianmukaista tutkia ensin tämän viimeksi mainitun tekemän hakemuksen arvioinnin yhteydessä, onko tällaisista uhkista näyttöä, ja tutkia sen jälkeen siltä osin kuin on tarpeen, kohdistuuko myös tämän uhatun henkilön aviopuolisoon ja lapseen perhesiteen olemassaolon johdosta vainotuksi joutumisen tai vakavan haitan kärsimisen uhka.
- 60 Toisaalta on todettava – kun otetaan huomioon direktiivin 2013/32 31 artiklan 2 kohdassa mainittu sääntö, jonka mukaan jokaisen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinta on saatava päätökseen mahdollisimman pian, ja direktiivin tarkoitus, joka on varmistaa, että kansainvälistä suojelua koskevat hakemukset ratkaistaan mahdollisimman nopeasti (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 109 kohta) –, että yhden perheenjäsenen tekemän hakemuksen tutkinta ei saisi johtaa toisen perheenjäsenen tekemän hakemuksen tutkinnan sellaiseen keskeyttämiseen, että tämä viimeksi mainittu tutkinta voidaan käynnistää vasta, kun edellisen hakemuksen tutkintamenettely on jo saatettu päätökseen määrittävän viranomaisen päätöksellä. Nopeustavoitteen saavuttamiseksi ja perheen yhtenäisyyden säilyttämisen helpottamiseksi on päinvastoin tärkeää, että saman perheen jäsenten tekemät ja toisiinsa liittyvät hakemukset ratkaistaan ajallisesti lähellä toisiaan.
- 61 Tässä yhteydessä on katsottava, että jos määrittävä viranomaisen toteaa, että henkilöllä on perusteltua aiheutta pelätä joutuvansa vainotuksi tai hän on todellisessa vaarassa kärsiä vakavaa haittaa, sen on lähtökohtaisesti voitava arvioida lyhyellä aikavälillä, kohdistuuko tämän henkilön perheenjäseniinkin tällainen uhka heillä olevan perhesiteen johdosta. Tämä arviointi olisi voitava toteuttaa tai ainakin käynnistää ennen päätöksen tekemistä kansainvälisen suojelun myöntämisestä kyseiselle henkilölle.
- 62 Mikäli määrittävä viranomaisen toteaa, ettei kenelläkään perheenjäsenellä ole perusteltua aiheutta pelätä joutuvansa vainotuksi tai todellista vaaraa kärsiä vakavaa haittaa, sen on lähtökohtaisesti pystyttävä tekemään samana päivänä päätöksensä kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten hylkäämisestä.
- 63 Tästä seuraa, että nyt käsiteltävässä asiassa DAB:n apulaisjohtajaa ei voida moittia siitä, että hän teki päätöksensä Ahmedbekovan hakemuksesta ja Ahmedbekovin hakemuksesta samana päivänä, kunhan nämä hakemukset eivät olleet yhteisen arvioinnin kohteena, minkä selvittäminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana.
- 64 Siltä osin kuin on lopuksi kyse ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pohdinnasta, joka koskee lapsen edun ja perusoikeuskirjan 7, 18 ja 47 artiklan vaikutusta, on riittävää huomauttaa siitä, että perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia on kyllä kunnioitettava direktiivien 2011/95 ja 2013/32 täytäntöönpanossa, mutta niiden perusteella ei nyt käsiteltävään ennakkoratkaisukysymykseen annettavan vastauksen yhteydessä ole annettava mitään erityisiä lisäohjeita.
- 65 Viidenteen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivejä 2011/95 ja 2013/32 on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että saman perheen jäsenten erikseen tekemiin kansainvälistä suojelua koskeviin hakemuksiin sovelletaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ottaa kaikki mahdollinen hakemusten keskinäinen liitännäisyys huomioon, mutta ne ovat esteenä sille, että

hakemukset ovat yhteisen arvioinnin kohteena. Ne ovat esteenä myös sille, että näistä hakemuksista yhden arviointia lykätään, kunnes kyseisistä hakemuksista jonkin toisen tutkintamenettely on saatettu päätökseen.

Kuudes kysymys

- 66 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kuudennella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2011/95 3 artiklaa tulkittava siten, että siinä sallitaan jäsenvaltion säätää, mikäli perheenjäsenelle myönnetään kansainvälistä suojelua, tällaisen suojelun ulottamisesta koskemaan muita kyseisen perheen jäseniä.
- 67 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ZUB:n 8 §:n 9 momentissa säädetään tällaisesta ulottamisesta. Ei voida sulkea pois sitä, että mainittua säännöstä sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa Rauf Emin Oglan Ahmedbekoviin ja Ahmedbekoviin. On nimittäin niin, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoisi, että Ahmedbekovalla on tämän tuomion 41 kohdassa mainitun kaltaisten henkilökohtaisten olosuhteidensa vuoksi perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi, tällaisen toteamuksen olisi lähtökohtaisesti johdettava pakolaisaseman myöntämiseen Ahmedbekovalle. Näin ollen ZUB:n 8 §:n 9 momentin nojalla kyseinen asema olisi lähtökohtaisesti ulotettava koskemaan hänen perheensä jäseniä tarvitsematta tutkia, onko heillä perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi.
- 68 On huomattava, ettei direktiivissä 2011/95 säädetä tällaisesta pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman ulottamisesta koskemaan henkilön, jolle tällainen asema on myönnetty, perheenjäseniä. Kyseisen direktiivin 23 artiklasta nimittäin ilmenee, että direktiivissä edellytetään ainoastaan, että jäsenvaltiot mukauttavat kansallista oikeuttaan siten, että direktiivin 2 artiklan j alakohdassa tarkoitetuilla kyseisen aseman saaneen henkilön perheenjäsenillä on, jos heille ei henkilökohtaisesti voida myöntää samaa asemaa, oikeus hakea tiettyjä etuuksia, joihin kuuluvat muiden muassa oleskeluluvan myöntäminen, mahdollisuus työntekoon tai mahdollisuus koulutukseen ja joiden tarkoituksena on perheen yhtenäisyyden säilyttäminen.
- 69 On siis tutkittava, sallitaanko ZUB:n 8 §:n 9 momentin kaltaisen säännöksen pitäminen voimassa direktiivin 2011/95 3 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat säätää tai pitää voimassa ”suotuisampia säännöksiä sen määrittämiseksi, kuka määritellään pakolaiseksi tai henkilöksi, jolle voidaan antaa toissijaista suojelua, sekä kansainvälisen suojelun sisällön määrittelemiseksi, kunhan nämä säännökset ovat yhteensopivat tämän direktiivin kanssa”.
- 70 Tästä sanamuodosta, luettuna yhdessä direktiivin 2011/95 johdanto-osan 14 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, että direktiivin 3 artiklassa tarkoitettujen suotuisimmat säännökset voivat muun muassa koostua niiden edellytysten lieventämisestä, joilla kolmannen maan kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö voi saada pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman.
- 71 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että mainitun 3 artiklan sisältämä täsmennys, jonka mukaan kunkin suotuisamman säännöksen on oltava yhteensopiva direktiivin 2011/95 kanssa, merkitsee sitä, ettei tällainen säännös saa olla direktiivin systematiikan tai päämäärien vastainen. Kiellettyjä ovat erityisesti säännökset, joilla on tarkoitus myöntää pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema sellaisille kolmansien maiden kansalaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille, jotka ovat tilanteissa, joilla ei ole mitään yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan (ks. tämän osalta tuomio 18.12.2014, M’Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452, 42 ja 44 kohta). Tämä koskee erityisesti säännöksiä, joissa tällainen asema myönnetään henkilöille, jotka kuuluvat direktiivin 12 artiklassa säädetyn jonkin poissulkemisperusteen soveltamisalaan (tuomio 9.11.2010, B ja D, C-57/09 ja C-101/09, EU:C:2010:661, 115 kohta).

- 72 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 58 kohdassa, pakolaisaseman automaattinen myöntäminen kansallisen oikeuden nojalla sellaisen henkilön perheenjäsenille, jolle tämä asema on myönnetty direktiivissä 2011/95 perustetun järjestelmän nojalla, ei lähtökohtaisesti ole kokonaan vailla yhteyttä kansainvälisen suojelun logiikkaan.
- 73 Tältä osin on todettava, että nyt käsiteltävässä asiassa pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman mahdollinen myöntäminen Ahmedbekovan pojalle ja aviopuolisolle sen seurauksena, että tällainen asema olisi myönnetty Ahmedbekovalle, merkitsisi asianomaisten perheen yhtenäisyyden säilyttämistarpeen vuoksi yhteyttä sen kansainvälisen suojelun logiikkaan, joka on johtanut tähän viimeksi mainittuun myöntämiseen.
- 74 Kuudenteen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2011/95 3 artiklaa on tulkittava siten, että siinä sallitaan jäsenvaltion säätää, mikäli perheenjäsenelle myönnetään kansainvälistä suojelua kyseisessä direktiivissä perustetun järjestelmän nojalla, tällaisen suojelun ulottamisesta koskemaan muita kyseisen perheen jäseniä, kunhan nämä eivät kuulu saman direktiivin 12 artiklassa säädetyn jonkin poissulkemisperusteen soveltamisalaan ja heidän tilanteellaan on perheen yhtenäisyyden säilyttämistarpeen vuoksi yhteys kansainvälisen suojelun logiikkaan.

Toinen ja kolmas kysymys

- 75 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien tiedustele toisella ja kolmannella kysymyksellään, joihin on vastattava yhdessä, pääasiallisesti, kattaako direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa säädetty tutkimatta jättämisen peruste pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen tilanteen, jossa aikuinen henkilö tekee omasta puolestaan ja alaikäisen lapsensa puolesta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, joka perustuu erityisesti perhesiteen olemassaoloon sellaisen toisen henkilön kanssa, joka on tehnyt erikseen hakemuksen kansainvälisestä suojelusta.
- 76 Kuten tämän tuomion 53–55 kohdassa todettiin, direktiivin 2013/32 7 artiklan 1 ja 3 kohdasta ilmenee, että perheen jäsenet voivat tehdä erikseen kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia ja saattaa näistä hakemuksista jonkin piiriin alaikäisen henkilön, joka kuuluu kyseiseen perheeseen.
- 77 Direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa säädetty tutkimatta jättämisen peruste koskee erityistä tilannetta, jossa toisesta henkilöstä riippuvainen henkilö hyväksyy ensin direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaisesti sen, että kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehdään hänen puolestaan, ja tekee sitten itse hakemuksen kansainvälisestä suojelusta.
- 78 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamasta pääasian kuvauksesta ilmenee, että Ahmedbekova ja Rauf Emin Ogla Ahmedbekov eivät kumpikaan ole tällaisessa erityistilanteessa, mikä kyseisen tuomioistuimen on tarkastettava. Samoin näyttää sitä paitsi olevan Ahmedbekovin osalta.
- 79 Direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa säädettyä tutkimatta jättämisen perustetta ei siis voida soveltaa.
- 80 Tätä päätelmää ei kumoa se seikka, että yksi perheenjäsenistä vetoaa perhesiteeseen ja viittaa hakemuksessaan tiettyihin tosiseikkoihin, jotka on kuvattu myös toisen tämän perheen jäsenen tekemässä hakemuksessa. Tällainen tilanne ei kuulu direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa tarkoitettujen tilanteiden piiriin vaan se on tutkittava niiden periaatteiden kannalta, jotka on palautettu mieleen ja esitetty tarkasti vastauksessa neljänten ja viidenteen kysymykseen.
- 81 Tästä seuraa, että toiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa säädetty tutkimatta jättämisen peruste ei kata pääasiassa kyseessä olevan kaltaista tilannetta, jossa aikuinen henkilö tekee omasta puolestaan ja alaikäisen

lapsensa puolesta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, joka perustuu erityisesti perhesiteen olemassaoloon sellaisen toisen henkilön kanssa, joka on tehnyt erikseen hakemuksen kansainvälisestä suojelusta.

Ensimmäinen ja yhdeksäs kysymys

- 82 Kun toiseen ja kolmanteen kysymykseen annettavat vastaukset otetaan huomioon, ensimmäiseen ja yhdeksänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.
- 83 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee nimittäin ensimmäisellä ja yhdeksännellä kysymyksellä pääasiallisesti, onko direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdalla välitön oikeusvaikutus ja voiko tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on muutoksenhaku kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta tehtyyn päätökseen, soveltaa sitä, vaikka tämän päätöksen tekijä ei ole tutkinut mainitun säännöksen sovellettavuutta. Kuten vastauksesta toiseen ja kolmanteen kysymykseen ilmenee, direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohtaa ei missään tapauksessa voida soveltaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen tapaukseen.

Seitsemäs kysymys

- 84 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee seitsemännellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko kansainvälisen suojelun hakijan osallistumisesta valituksen tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen alkuperämaataan vastaan katsottava direktiivin 2011/95 10 artiklassa tarkoitettun vainon syiden arvioinnin yhteydessä, että se osoittaa kyseisen hakijan kuuluvan mainitun artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun ”tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään” tai että se on kyseisen artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuihin ”poliittisiin mielipiteisiin” perustuvan vainon syy.
- 85 Tältä osin on huomattava, että direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohtaa on luettava yhdessä saman artiklan 2 kohdan kanssa. Tässä 2 kohdassa säädetään, että arvioitaessa sitä, onko hakijan pelko joutua vainotuksi perusteltu, on asiaan vaikuttamatonta, onko hakijalla todellisuudessa niitä rotuun, uskontoon, kansallisuuteen taikka yhteiskunnalliseen tai poliittiseen ryhmään liittyviä piirteitä, jotka ovat johtaneet vainoon, jos vainon harjoittaja liittyy kyseiset piirteet hakijaan.
- 86 On siis tutkittava – riippumatta siitä, ilmentääkö Azerbaidžanin kansalaisen osallistuminen valituksen tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen mainittua maata vastaan sen toteamiseksi, että tässä maassa vallassa oleva hallinto loukkaa perusvapauksia, kyseisen kansalaisen poliittista mielipidettä – arvioitaessa kyseisen kansalaisen kansainvälisestä suojelusta tekemässään hakemuksessa esittämiä vainon syitä, onko olemassa perusteltua aihetta pelätä, että kyseinen hallinto mieltää mainitun osallistumisen poliittisen toisinajattelun teoksi, johon se voisi harkita kohdistavansa vastatoimia.
- 87 Jos on perusteltua aihetta pelätä asian olevan näin, on katsottava, että hakijaan kohdistuu vakava ja toteen näytetty uhka joutua vainotuksi sen johdosta, että hän on ilmaissut mielipiteitään alkuperämaansa politiikoista ja menetelmistä. Kuten direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan e alakohdan sanamuodostakin ilmenee, mainittuun säännökseen sisältyvä käsite ”poliittiset mielipiteet” kattaa tällaisen tilanteen.
- 88 Henkilöryhmää, johon kansainvälisen suojelun hakija mahdollisesti kuuluu osallistuessaan valituksen tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen, ei sitä vastoin lähtökohtaisesti voida pitää direktiivin 2011/95 10 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuna ”yhteiskunnallisena ryhmänä”.

- 89 On nimittäin niin, että jotta kyseessä voidaan todeta olevan mainitussa säännöksessä tarkoitettu ”yhteiskunnallinen ryhmä”, kahden kumulatiivisen edellytyksen on täyttyvä. Yhtäältä ryhmän jäsenten on jaettava jokin ”luontainen ominaisuus” tai heillä on oltava ”yhteinen tausta, jota ei voida muuttaa”, tai heille on oltava yhteistä sellainen ominaisuus tai usko, joka on ”niin keskeinen osa identiteettiä tai omaatuntoa, ettei heitä pitäisi vaatia luopumaan siitä”. Toisaalta ryhmällä on oltava selvästi erottuva identiteetti asianomaisessa kolmannessa maassa, koska ympäröivä yhteiskunta mieltää sen ”erilaiseksi” (tuomio 7.11.2013, X ym., C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, 45 kohta). Nämä kumulatiiviset edellytykset eivät täyty pääasiassa sillä varauksella, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkastaa asian.
- 90 Seitsemänten kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että kansainvälisen suojelun hakijan osallistumisesta valituksen tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen alkuperämaataan vastaan ei voida lähtökohtaisesti katsoa direktiivin 2011/95 10 artiklassa tarkoitettua vainon syiden arvioinnin yhteydessä, että se osoittaisi kyseisen hakijan kuuluvan mainitun artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun ”tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään”, mutta sitä on pidettävä kyseisen artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuihin ”poliittisiin mielipiteisiin” perustuvan vainon synnä, jos on olemassa perusteltua aihetta pelätä, että kyseinen maa mieltää osallistumisen kyseisen valituksen tekemiseen poliittisen toisinajattelun teoksi, johon se voisi harkita kohdistavansa vastatoimia.

Kahdeksas kysymys

- 91 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kahdeksannella kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on muutoksenhaku kansainvälisen suojelun epäämisestä tehtyyn päätökseen, on velvollinen tutkimaan kansainvälisen suojelun myöntämisperusteet, joihin vedotaan siitä huolimatta, että ne koskevat tapahtumia tai uhkia, joiden väitetään ilmenneen ennen mainitun päätöksen tekemistä tai jopa ennen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämistä, ensimmäistä kertaa muutoksenhakumenettelyn aikana.
- 92 Direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdassa tarkennetaan sen tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden ulottuvuutta, joka kansainvälistä suojelua hakevilla on oltava heidän hakemuksistaan tehtyjen päätösten osalta, niin kuin mainitun 46 artiklan 1 kohdassa säädetään (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 105 kohta). Siinä säädetään, että jäsenvaltioiden, joita kyseinen direktiivi sitoo, on varmistettava, että ainakin ensimmäisessä oikeusasteessa tuomioistuin, jossa on riitautettu päätös kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta, toteuttaa ”sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen ex nunc -tutkimisen kaikilta osin, mukaan lukien tarvittaessa kansainvälisen suojelun tarpeen tutkiminen direktiivin [2011/95] mukaisesti”.
- 93 Tässä yhteydessä ilmaisu ”ex nunc” korostaa tuomioistuimen velvollisuutta suorittaa arviointi, jossa otetaan tarvittaessa huomioon sellaiset uudet seikat, jotka ovat tulleet ilmi vasta sen päätöksen tekemisen jälkeen, johon on haettu muutosta. Adverbi ”kaikilta osin” puolestaan vahvistaa sen, että tuomioistuimen on tutkittava sekä seikat, jotka määrittävä viranomaisen on ottanut tai olisi voinut ottaa huomioon, että seikat, jotka ovat ilmenneet vasta mainitun viranomaisen päätöksen tekemisen jälkeen (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 111 ja 113 kohta).
- 94 Vaikka direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohdasta siis ilmenee, että jäsenvaltioiden on mukautettava kansallista oikeuttaan siten, että mainitussa säännöksessä tarkoitettujen muutoksenhakujen käsittely käsittää kaikkien niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen tutkimisen tuomioistuimessa, joiden avulla se kykenee arvioimaan käsiteltävänä olevan tapauksen ajantasaisesti (tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 110 kohta), siitä ei sitä vastoin seuraa, että kansainvälisen suojelun hakija voisi, ilman että määrittävän viranomaisen on arvioitava asiaa edelleen, muuttaa hakemuksensa perustetta ja siten käsiteltävän tapauksen piirteitä vetoamalla muutoksenhakumenettelyn aikana

- sellaiseen kansainvälisen suojelun perusteeseen, josta kyseisessä viranomaisessa on vaiettu, vaikka se koskee tapahtumia tai uhkia, joiden väitetään ilmenneen ennen kyseisen viranomaisen päätöksen tekemistä tai jopa ennen kyseisen hakemuksen jättämistä.
- 95 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2011/95 2 artiklan d ja f alakohdasta sekä 10 ja 15 artiklasta ilmenee, että kansainvälisen suojelun myöntäminen voi perustua perusteltuun pelkoon joutua vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisten mielipiteiden vuoksi – kukin näistä syistä määritellään erikseen kyseisessä 10 artiklassa – tai johonkin niistä vakavista haitoista, jotka luetellaan mainitussa 15 artiklassa.
- 96 On myös palautettava mieleen, että kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinta määrittävässä viranomaisessa, joka on sellainen hallintoelin tai lainkäyttöelimeen verrattava elin, jolla on tähän erityisesti tarkoitettut voimavarat ja alaan erikoistunut henkilöstö, on olennainen vaihe direktiivillä 2013/32 käyttöön otetuissa yhteisissä menettelyissä ja että direktiivin 46 artiklan 3 kohdassa tunnustettua hakijan oikeutta saada asiansa tutkituksi kaikilta osin ja ex nunc tuomioistuimessa ei voida tulkita tavalla, joka rajoittaisi hakijan velvollisuutta yhteistyöhön kyseisen viranomaisen kanssa (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 116 kohta).
- 97 Tämä olennainen vaihe määrittävässä viranomaisessa tulisi kierrettyä, jos hakija saisi ilman minkäänlaista menettelyllistä seurausta vedota kyseisen viranomaisen tekemän epäamispäätöksen kumoamiseksi tai korvaamiseksi tuomioistuimessa kansainvälistä suojelua koskevaan perusteeseen, johon ei siitä huolimatta, että tämä peruste koskee tapahtumia tai uhkia, joiden väitetään jo olleen olemassa, ole vedottu kyseisessä viranomaisessa, jolloin tämä ei ole voinut tutkia sitä.
- 98 On siis katsottava, että jos johonkin tämän tuomion 95 kohdassa mainituista kansainvälistä suojelua koskevista perusteista vedotaan ensimmäistä kertaa muutoksenhakumenettelyn aikana ja se koskee tapahtumia tai uhkia, joiden väitetään ilmenneen ennen mainitun päätöksen tekemistä tai jopa ennen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämistä, kyseistä perustetta on pidettävä direktiivin 2013/32 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”lisäselvityksenä”. Kuten tästä säännöksestä ilmenee, tällaisesta luokittelusta seuraa, että muutoksenhakua käsittelevä tuomioistuin on velvollinen tutkimaan kyseisen perusteen muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen tutkinnan yhteydessä, kuitenkin sillä edellytyksellä, että kullakin ”toimivaltaisista viranomaisista”, joihin paitsi kyseinen tuomioistuin myös määrittävä viranomainen kuuluvat, on mahdollisuus tutkia mainittu lisäselvitys kyseisessä yhteydessä.
- 99 Sen selvittämiseksi, onko kyseisellä tuomioistuimella itsellään mahdollisuus tutkia lisäselvitys muutoksenhaun yhteydessä, tämän tuomioistuimen asiana on tarkastaa kansallisen prosessioikeuden sääntöjen mukaan, onko kansainvälistä suojelua koskevaan perusteeseen, johon on vedottu ensimmäistä kertaa kyseisessä tuomioistuimessa, vedottu muutoksenhakumenettelyn sellaisessa vaiheessa, joka ei ole liian myöhäinen, ja onko se esitetty riittävän konkreettisesti, jotta se voidaan asianmukaisesti tutkia.
- 100 Kunhan tällaisesta tarkastuksesta ilmenee, että tuomioistuimella on mahdollisuus käsitellä kyseinen peruste muutoksenhaun yhteydessä, tuomioistuimen asiana on pyytää määrittävältä viranomaiselta direktiivissä 2013/32 asetetun nopeustavoitteen mukaisessa määräajassa (ks. tämän osalta tuomio 25.7.2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, 109 kohta) kyseisen perusteen tutkintaa, jonka tulos ja sen perusteena olevat syyt on ilmoitettava hakijalle ja tuomioistuimelle ennen kuin tämä viimeksi mainittu kuulee hakijaa ja käsittelee asian.
- 101 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, kuten julkisasiamies on huomauttanut ratkaisuehdotuksensa 74 kohdassa, että tietyt unionin tuomioistuimelle toimitettuun asiakirja-aineistoon sisältyvät seikat viittaavat siihen, että perusteeseen, joka koskee perusteltua pelkoa joutua vainotuksi poliittisten mielipiteiden vuoksi ja johon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymys kohdistuu, oli jo vedottu DAB:ssa; Ahmedbekova esitti kuitenkin muutoksenhakumenettelyn aikana uusia tosiseikkoja kyseisen perusteen tueksi.

- 102 Jos Ahmedbekova ei ole esittänyt muutoksenhakumenettelyn aikana uutta kansainvälistä suojelua koskevaa perustetta vaan uusia tosiseikkoja tueksi perusteelle, johon hän vetosi määrittävässä viranomaisessa ja jonka tämä hylkäsi, minkä tarkastaminen on yksin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana, tällaisessa tapauksessa on muutoksenhakua käsittelevän tuomioistuimen asiana arvioida, ovatko tosiseikat, joihin siinä vedotaan ensimmäistä kertaa, merkittäviä eivätkä mitenkään päällekkäisiä niiden seikkojen kanssa, jotka määrittävä viranomaisella on voinut ottaa huomioon. Jos näin on, tämän tuomion 97–100 kohdassa esitettyä sovelletaan mutatis mutandis.
- 103 Kahdeksanteen kysymyksen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 40 artiklan 1 kohdan sisältämän muutoksenhakumenettelyyn tehdyn viittauksen kanssa, on tulkittava siten, että tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on muutoksenhaku kansainvälisen suojelun epäämisestä tehtyyn päätökseen, on lähtökohtaisesti velvollinen arvioimaan ”lisäselvityksen” perusteella ja tämän selvityksen tutkintaa määrittävältä viranomaiselta pyydettyään kansainvälisen suojelun myöntämisperusteita tai tosiseikkoja, joihin vedotaan ensimmäistä kertaa muutoksenhakumenettelyn aikana, vaikka ne koskevat tapahtumia tai uhkia, joiden väitetään ilmenneen ennen kyseisen epäämispäätöksen tekemistä tai jopa ennen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämistä. Kyseinen tuomioistuin ei sitä vastoin ole velvollinen tällaiseen arviointiin, jos se toteaa, että kyseisiin perusteisiin tai tosiseikkoihin on vedottu liian myöhäisessä muutoksenhakumenettelyn vaiheessa tai että niitä ei ole esitetty riittävän konkreettisesti, jotta ne voitaisiin asianmukaisesti tutkia, taikka jos se toteaa silloin, kun kyse on tosiseikoista, etteivät nämä ole merkittäviä tai poikkea riittävästi niistä seikoista, jotka määrittävä viranomaisella on joutunut ottaa huomioon.

Oikeudenkäyntikulut

- 104 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle 13.12.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU 4 artiklaa on tulkittava siten, että kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tapauskohtaisen arvioinnin yhteydessä on otettava huomioon hakijan perheenjäsenen kohdistuvat vainotuksi joutumisen ja vakavan haitan kärsimisen uhat sen selvittämiseksi, altistuuko hakija itse tällaisille uhkille sen perhesiteensä takia, joka hänellä on kyseiseen uhattuun henkilöön.
- 2) Direktiiviä 2011/95 ja kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä 26.6.2013 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2013/32/EU on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä sille, että saman perheen jäsenten erikseen tekemiin kansainvälistä suojelua koskeviin hakemuksiin sovelletaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ottaa kaikki mahdollinen hakemusten keskinäinen liitännäisyys huomioon, mutta ne ovat esteenä sille, että hakemukset ovat yhteisen arvioinnin kohteena. Ne ovat esteenä myös sille, että näistä hakemuksista yhden arviointia lykätään, kunnes kyseisistä hakemuksista jonkin toisen tutkintamenettely on saatettu päätökseen.

- 3) Direktiivin 2011/95 3 artiklaa on tulkittava siten, että siinä sallitaan jäsenvaltion säätää, mikäli perheenjäsenelle myönnetään kansainvälistä suojelua kyseisessä direktiivissä perustetun järjestelmän nojalla, tällaisen suojelun ulottamisesta koskemaan muita kyseisen perheen jäseniä, kunhan nämä eivät kuulu saman direktiivin 12 artiklassa säädetyn jonkin poissulkemisperusteen soveltamisalaan ja heidän tilanteellaan on perheen yhtenäisyyden säilyttämistarpeen vuoksi yhteys kansainvälisen suojelun logiikkaan.
- 4) Direktiivin 2013/32 33 artiklan 2 kohdan e alakohdassa säädetty tutkimatta jättämisen peruste ei kata pääasiassa kyseessä olevan kaltaista tilannetta, jossa aikuinen henkilö tekee omasta puolestaan ja alaikäisen lapsensa puolesta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, joka perustuu erityisesti perhesiteen olemassaoloon sellaisen toisen henkilön kanssa, joka on tehnyt erikseen hakemuksen kansainvälisestä suojelusta.
- 5) Kansainvälisen suojelun hakijan osallistumisesta valituksen tekemiseen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen alkuperämaataan vastaan ei voida lähtökohtaisesti katsoa direktiivin 2011/95 10 artiklassa tarkoitetun vainon syiden arvioinnin yhteydessä, että se osoittaisi kyseisen hakijan kuuluvan mainitun artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun ”tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään”, mutta sitä on pidettävä kyseisen artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettuihin ”poliittisiin mielipiteisiin” perustuvan vainon syynä, jos on olemassa perusteltua aihetta pelätä, että kyseinen maa mieltää osallistumisen kyseisen valituksen tekemiseen poliittisen toisinajattelun teoksi, johon se voisi harkita kohdistavansa vastatoimia.
- 6) Direktiivin 2013/32 46 artiklan 3 kohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 40 artiklan 1 kohdan sisältämän muutoksenhakumenettelyyn tehdyn viittauksen kanssa, on tulkittava siten, että tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on muutoksenhaku kansainvälisen suojelun epäämisestä tehtyyn päätökseen, on lähtökohtaisesti velvollinen arvioimaan ”lisäselvityksen” perusteella ja tämän selvityksen tutkintaa määrittävältä viranomaiselta pyydettyään kansainvälisen suojelun myöntämisperusteita tai tosiseikkoja, joihin vedotaan ensimmäistä kertaa muutoksenhakumenettelyn aikana, vaikka ne koskevat tapahtumia tai uhkia, joiden väitetään ilmenneen ennen kyseisen epäämispäätöksen tekemistä tai jopa ennen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättämistä. Kyseinen tuomioistuin ei sitä vastoin ole velvollinen tällaiseen arviointiin, jos se toteaa, että kyseisiin perusteisiin tai tosiseikkoihin on vedottu liian myöhäisessä muutoksenhakumenettelyn vaiheessa tai että niitä ei ole esitetty riittävän konkreettisesti, jotta ne voitaisiin asianmukaisesti tutkia, taikka jos se toteaa silloin, kun kyse on tosiseikoista, etteivät nämä ole merkittäviä tai poikkeaa riittävästi niistä seikoista, jotka määrittävä viranomainen on jo voinut ottaa huomioon.

Allekirjoitukset

i — Tämän tuomion alkutekstiin on tehty kielellisiä muutoksia sen ensimmäisen julkaisemisen jälkeen.